

Kanizsa 1600 óta török uralom alatt sínylődik, a világban, az országban elinduló események a 9. évtized végére felszabadítását eredményezik

Évszám	Egyetemes történelmi események, politika	Magyar történelem	Természettudományok, mindennapi élet
1683	Török hadjárat indul Bécs és Magyarország ellen. A szövetséges hadak felmentik Bécset, majd ellentámadást indítanak. A következő évben Szent Liga alakul a török elleni támadó háborúra a pápa, a császár, Velence és Lengyelország részvételével.	Elkezdődik a magyarországi felszabadító háború (1683-1699). (1686-ban szabadul fel Buda.)	Bécsben megnyílik az első kávéház. Magyarország lakossága 4 millióra becsülhető.
1687	A janicsárok letaszítják a trónról IV. Mohamed szultánt, és III. Szulejmánt teszik meg utódjává (ur. 1687-1691).	A pozsonyi országgyűlés hálából Buda visszafoglalásáért lemond az Aranybullában biztosított ellenállási záradékról, a szabad királyválasztás jogáról, és elismeri a Habsburg-ház férfiágának trónöröklési jogát.	Newton megfogalmazza a mechanika alapvető törvényeit és a gravitáció általános törvényét.
1688	II. Jakab angol király kiadja a türelmi nyilatkozatot, amely utat nyit a katolikusoknak a közhivatalokhoz. Elkezdődik az ún. dicsőséges forradalom Angliában. A parlament a király vejét, Orániai Vilmos németalföldi helytartót hívja meg a trónra.	A szövetséges hadak elfoglalják Nándorfehérvárt.	I. Lipót a fegyverjog alapján saját hatáskörében rendelkezik a töröktől visszafoglalt magyar területekről. Csak azok a nemesek kaphatják vissza birtokukat, akik írással igazolják a birtokjogukat, és befizetik a fegyverválságot, amely a birtok becsült értékének 10%-a. Az ügyek lebonyolítására az osztrák udvari kamarán belül felállítják az Újszerzeményi Bizottságot. Kanizsa is újszerzemény lesz a felszabadítása után.
1689	III. (Orániai) Vilmos uralkodása alatt (1688-1702) létrejön Angliában az alkotmányos monarchia. A törvényhozó hatalom kizárólag a parlamenté, amelynek többségi pártja gyakorolja - a kormány útján - a végrehajtó hatalmat is. A király uralkodik, de nem kormányoz. Kiepülnek majd a kormánytól és a parlamenttől független bíróságok is. Oroszországban trónra lép a 17 éves I. (Nagy) Péter.	I. Lipót Bádeni Lajost nevezi ki a magyarországi hadak fővezérévé.	Kb. 200 000 szerb menekül magyar területre a háborúskodások elől.

1690-1703. 1690-ben Kanizsa vára és városa a bécsi Udvari Kamarának alárendelt Budai Kamarai Felügyelőség hatáskörébe került, vagyis a központi császári és királyi adminisztráció határozta meg a város életét. Ez a korszak a város „eladásának” időpontjáig, 1703-ig tartott.

Évszám	Magyar történelem	Nagykanizsa története	Művészetek, mindennapi élet
1690	A török őrsg feladja Kanizsa várát.	A város 1690. április 13-án szabadult fel 90 éves török uralom alól, amelynek eredménye romos vár, korábban eleven, de 1690-re elpusztult város, csekély népesség.	Elkészültek a schönbrunni kastély tervei. Építése 1696-ban kezdődött, amikor Nagykanizsán a Berge Kristóf várparancsnok adományozta területen a ferencesek elkezdi építeni az alsó templomot és kolostort. Anglia lakossága közel 5 millió az 1600 évi 2,5 millióval szemben.
1691	Erdély a Habsburg Birodalom részévé válik, évi 50 000 forint adó fizetésére kötelezi magát.	Csaknem pontosan Kanizsa felszabadulásának (1690. április 13.) első évfordulóján, 1691. április 15-én kapta meg Kanizsa várparancsnoki tisztét Berge György Kristóf. Ebben a tisztségben egészen 1697-ig meg is maradt.	
1702	Rákóczi Ferenc és Bercsényi Miklós a galíciai Brezán várában rejtőznek.	A vár visszavétele után jelentős a német nyelvű katonaság és az őket kiszolgáló réteg. Az 1702. évi várlerombolás után kiköltöztek a nagykanizsai területre, telket és házlevelet kaptak. A 18. század első évtizedében mintegy 2000 fős népességet feltételezhetünk Kanizsa városában. A német polgári csoport erőteljes katonai támogatást élvezhetett, magához ragadta a városirányítást, s kisebbségi irányítással a 19. század közepéig vezette a város életét. 1702. február 7-én a király a Haditanács előterjesztése alapján „bizonyos fontos politikai és katonai okokból elrendelte, hogy több Magyar Királyságbeli várat és helyet, köztük Kanizsát teljesen meg kell semmisíteni. A lerombolt helyek katonaságának a lebontás elvégzése után el kellett vonulnia. A Kanizsára vonatkozó rendelkezés szerint minden külső és belső erődművet, gátat, bástyát és tornyot le kellett bontani vagy fel kellett robbantani és az ebből származó törmelékkel az árkokat fel kellett tölteni. A rendelkezésben az olvasható, hogy jó lenne, ha az erődmű lebontása után a lakók a mocsár egyik vagy másik oldalára áttelepülneek és a sziget, amelyen az erősítés állott, teljesen lakatlanná és használhatatlanná válna.	Londonban megjelenik az első napilap. Újság jelenik meg Bécsben és Moszkvában.
1703	Rákóczi magyar földre érkezik 1703 június 16-án. Elkezdődik a nevével fémjelzett szabadságharc (1703-1711).	Egy 1703 májusában készült jelentés már arról számol be, hogy Kanizsa vára földig leromboltott, s ezenkívül megszünt a templom, a városháza, amelyek helyett újakat kell építeni. 1703-ra kialakultak a városi lakosság új megélhetési keretei, az addigi katonai potenciál megszűnt, a hadsereg elvonult, a város pedig az addigi kamarai irányítási pozícióból új földesúr kezébe került, egyre inkább mezővárossá vált.	Építeni kezdik Szentpétervárt, amelyet Nagy Péter új fővárosának szán. Rákóczi Ferenc kibocsátja a kuruc hadsereg első katonai szabályzatát.

1704-1717 Gracich udvari hadiszállító Kanizsa földesura. A lerombolt váron kívül szerveződik az élet. Maradandó épületek épülnek a várat védő mocsár nyugati oldalán (hercegi vár, kaszárnya – később a piaristák Eötvös téri épülete –, ferences templom). A katonaság jelenléte megszűnik. A mocsáron átvezető, a lerombolt vár anyagából feltöltött utat „polgári” szempontok (kereskedelem) szerint alakítják ki. A földesúr és a város viszonyát az 1713-ra elfogadásra kerülő úrbéri szerződés szabályozza.

Évszám	Egyetemes történelmi események, politika	Magyar történelem	Nagykanizsa története	Természettudományok, mindennapi élet
1704	Anglia megszerzi Spanyolországtól Gibraltárt.	Károlyi Sándor Rákóczi hűségére hódítja a Dunántúlt,	1704 januárjában Rákóczi seregének ezerekeskapitánya, Szarka Zsigmond foglalta el Kanizsát. A kuruc hadsereg a korban szokásos módon, azaz rekvirálásokkal tartotta fenn magát, tudjuk például, hogy 1705-ben mintegy 1000 köből gabonát gyűjtöttek be a városiaktól.	Megjelenik Newton <i>Optika</i> című műve.
1705	XIV. Lajos elismeri II. Rákóczi Ferencet Erdély fejedelmének.	Bottyán János dunántúli támadásával Kőszegig, Sopronig felszabadítja az országrészt.	Építkezik a megye (kaszárnya az Eötvös téren – 1765-ben a piarista iskola kapja, 1919-ben bontják le) és a város földesura (a „hercegi vár”-nak nevezett központi urasági kastély, ma a múzeum épülete, Fő út 5).	Lőcsén megjelenik a <i>Mercurius Hungaricus</i> , a Rákóczi-szabadságharcról Európát tájékoztató latin időszerű újság, az első magyarországi hírlap.
1713	VI. Károly császár kiadja a <i>Pragmatica Sanctiót</i> , a Habsburg-ház családi törvényét. Ennek értelmében a Habsburg Birodalom feloszthatatlan, tartományai elválaszthatatlanok; fiú utód hiányában az öröklés a nőági utódokra száll át, az elsőszülöttség rendje szerint.	A király Kornis Zsigmond grófot nevezi ki Erdély kormányzójává (1713-1731). II. Rákóczi Ferenc (Sáros grófja néven) Párizsban tartózkodik.	1713-tól – korábbi rendszertelen és hiányos keresztelési anyakönyvezés után – rendszeres anyakönyvezés indult páter Petrus Jaklin tevékenységével. 1713. január 1-jei hatállyal Kanizsa város közössége és földesura, báró Gracich Jakab közötti úrbéri szerződés jött létre. A későbbiekben minden földesúrváltásnál ehhez a megállapodáshoz nyúltak vissza (pl. a 18. században 1731-ben, 1753-ban, 1773-ban). 1713. május 20-tól 1726-ig Andrassy Miklós a kanizsai ferences rendház főnöke (gvárdiánja), aki a végleges alsótemplomot felépíttette. Ő lehetett Jókai Lőcsei fehér asszony c. regényének Rákóczit pártoló, kuruc dervis generálisa.	Egy brit-spanyol szerződés alapján az angolok átveszik a spanyol gyarmatokon a rabszolga-kereskedelem monopóliumát a franciáktól.
1715	Meghal XIV. Lajos francia király.	A magyar országgyűlés megszavazza az állandó hadsereg felállítását (császári parancsnokság alatt). II. Rákóczi Ferencet és négy társát hazaárulónak nyilvánítja, vagyonukat elkobozza és jogilag is számúzi őket. (Az országgyűlés 1906-ban törölte el az utóbbi cikkeket.)	1715-ben újra önállóvá válik az 1596-ban Zala megyéhez csatolt Somogy megye. A ma Nagykanizsa részét képező Bagola és Somogyszentmiklós (Miklósfa) Somogy megyéhez tartozik. 1715. november 19-étől vezetnek Nagykanizsán folyamatosan házassági anyakönyvet (21 évvel később, 1736-tól kezdik el Kanizsán a halotti anyakönyvezést).	A piarista rend Kecskeméten megalapítja első magyarországi rendházát.

1717-1743 A Szapáryaké a város. A környező nagybirtokok kialakulásának időszaka. A várostól északkeletre az Inkeyek, délre a Festeticsek uradalmak ekkoriban kezdenek kialakulni. 1728-ban már Kanizsán több zsidó család élt, a folyamat az 1720-as években indult, amikor a Batthyány család rohonci uradalmából kezdtek kirajzani az ott élő zsidó családok. A zsidók Kanizsára települése vélhetően akkor gyorsult fel, amikor 1743-ban a Batthyány család kezébe került az uradalom.

Évszám	Egyetemes történelmi események, politika	Magyar történelem	Nagykanizsa története	Természettudományok, művészetek, mindennapi élet
1717		Savoyai Jenő Nándorfehérvár visszavételével döntő győzelmet arat a törökön. II. Rákóczi Ferenc Törökországba érkezik.	Egy 1717. október 14-ről fennmaradt birtokmegosztási irat szerint Gracich báró után két új familia került földbirtokosként Kanizsára. A Szapáryaké lett maga a város. A volt váradalom északi és keleti földjeit az Inkeyek szerezték meg, akik aztán a Kanizsa mocsaraitól északkeletre lévő Pallin területén építették ki egyik dél-dunántúli központjukat, s a későbbiekben tartósan ott is ragadtak. A Szapáry familia földesurasága 1743-ig tartott, ugyanis Szapáry István báró 1743-ban egyenes ági utódok nélkül halt meg, s a vagyon újra visszaszállt a fiskusra, azaz az államra.	Mikes Kelemen Rákóczi fejedelem inasaként és társaként levélformában írni kezdi a naplófeljegyzéseit (<i>Törökországi levelek</i>).
1721	Robert Walpole a brit miniszterelnök. Kormányfősége alatt (1721–1742) Anglia kereskedelmi világhatalommá válik.		1721-ben Szapáry elérte, hogy a város népessége az általuk használt földek után 700 forint árendát (haszonbért) fizessen, Kanizsa egyre inkább mezővárosként funkcionált.	Ebben az időszakban Magyarország és Erdély lakossága mintegy 4,3 millió. A piaristák - kiszakadva a lengyel rendtartományból - megszervezik az önálló magyarországi rendtartományukat.
1722		A pozsonyi magyar országgyűlés megszavazza a <i>Pragmatica Sanctiót</i> (törvényes végzés, szentesítés), amely rögzíti a Habsburg trónöröklési rendet (kiterjeszti a nőágra is). (A <i>Pragmatica Sanctio</i> újabb kétszáz esztendőre kapcsolja össze Ausztria és Magyarország sorsát.)	1722. február 13. Kanizsa város tanácsa által alkotott és általa szem előtt tartott statútumok, szabályrendeletek 23 pontba foglalása (az önkormányzati választás, a tanácsi pecsét használata, az iskolai oktatás nyelve, a tűzvédelem, a bormérés, a hatósági közreműködés díjazása, a tanács bírói feladatai stb.). 1722. augusztus 25-én Ullrich Lipót városi pénztárost (néhány évvel később már városbíró – Leopold Joseph Ullrich) Sopronba, s onnan Bécsbe küldték, hogy az évi négy országos vásár privilégiumát jelentő oklevelet 25 évre kiváltsa.	Elkészül a drezdai Zwinger. Selmezbányán munkába állítják az első „tűzgépet” (gőzgépet) a bányavíz szivattyúzására.
1725	I. Péter halála után felesége, I. Katalin cárnő örökli az orosz trónt.		Tanításról, elemi oktatásról először 1725. február 24-én tárgyalt a kanizsai városi tanács.	Vivaldi gyűjteményes kötetet ad ki a műveiből, amelyben egyebek mellett szerepel a <i>Négy évszak is</i> .
1726		Az 1723-ban felállított Helytartótanács átveszi a magyarországi cenzúraügyek intézését a nagyszombati egyetemtől.	1726. december 5-én negyvenezer forintért Festetics Kristóf vette meg de Prie János örgróftól Csurgót és összes tartozékait, köztük Szentmiklóst (Miklósfiát).	Megjelenik Jonathan Swift <i>Guliver utazásai</i> című műve.
1731			1731-ben Szapáry Istvánnal, a város földesurával kötött úrbéri szerződést a város. Ekkorra megnagyobbodottak Kanizsa város kötelezettségei. Árendaképpen évi 700 forintot fizetett. Ebben a szerződésben rögzítették, hogy a kocsmáltatás joga a földesúr, de Szent Mihálytól karácsonyig a városi lakosok borát is ki lehet mérni. Előírták, hogy kukoricából kilencedet kell adni; a vadászat, a halászat joga az uraságé; a péknek először a földesúr lisztjéből kell kenyeret sütnie. Az 1730-as évekre a szokásjogi rendszer helyébe lassan-lassan a világosan definiált úrbéri kontraktus került, jogilag tehát kezdtek rendeződni a földesúr és a városi lakosság kapcsolatai. Az 1731. május 7-i jegyzőkönyv már arról tudósít, hogy a város már tervbe vette egy iskola létrehozását.	Londonban felépítik a Downing Street 10. sz. házat, a hivatalban levő miniszterelnök otthonát.
1733			1733-ban már volt Kanizsán két görög kereskedő által működtetett bolt. Az állandó bolt megjelenése nekik köszönhető a városban, ez a város kereskedelmi kultúrájában fontos újdonság volt.	John Kay feltalálja a szövést forradalmasító mechanikus (repülő) vetélőt.
1739			1739-ben a már mezővárosként funkcionáló Kanizsa sikertelenül próbálkozott a szabad királyi városi rang elnyerésével.	